

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Серія «Наука»

ЛІКИ – ЛЮДИНІ.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФАРМАКОТЕРАПІЇ І ПРИЗНАЧЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції

У двох томах

Том 1

14-15 березня 2019 року
м. Харків

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ
№ 262 від 09 серпня 2018 року*

Харків
НФаУ
2019

Редакційна колегія:

Головний редактор – проф. А. А. Котвіцька

Заступник головного редактора – проф. І. В. Кіреєв

Члени редакційної колегії: проф. Т. В. Крутських, проф. А. Л. Загайко, проф. Л. В. Галій, проф. П. І. Потейко, проф. Н. М. Кононенко, доц. М. Г. Бакуменко, проф. О. М. Кошовий, доц. В. Є. Кашута, доц. О. О. Рябова, доц. Н. В. Жаботинська, доц. Н. М. Трищук, доц. М. В. Савохіна, І. Б. Кніженко

Ліки – людині. Сучасні проблеми фармакотерапії і призна-
Л 56 чення лікарських засобів»: матеріали III Міжнар. наук.-практ.
конф. (14-15 березня 2019 року) / у 2-х т. – Х. : НФаУ, 2019. –
Т. 1. – 252 с. – (Серія «Наука»).

ISSN 2412-0456

Збірник містить статті і тези доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції «Ліки – людині. Сучасні проблеми фармакотерапії і призначення лікарських засобів», де розглядаються проблеми фармакотерапії захворювань людини, наводяться результати експериментальних та клінічних досліджень, аспекти вивчення й упровадження нових лікарських засобів, доклінічні фармакологічні дослідження біологічно активних речовин природного і синтетичного походження. Наведено також праці, присвячені особливостям викладання медико-біологічних і клінічних дисциплін у закладах вищої освіти.

Видання розраховано на широке коло наукових і практичних працівників медицини і фармації.

Відповідальність за зміст наведених матеріалів несуть автори.

УДК 615:616-08

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОТИГРИПОЗНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ГОСТРИХ РЕСПІРАТОРНО-ВІРУСНИХ ІНФЕКЦІЯХ У СТУДЕНТІВ

Карнаух Е.В.¹, Корнілова І.Р.²

¹ Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, м. Харків, Україна

² Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

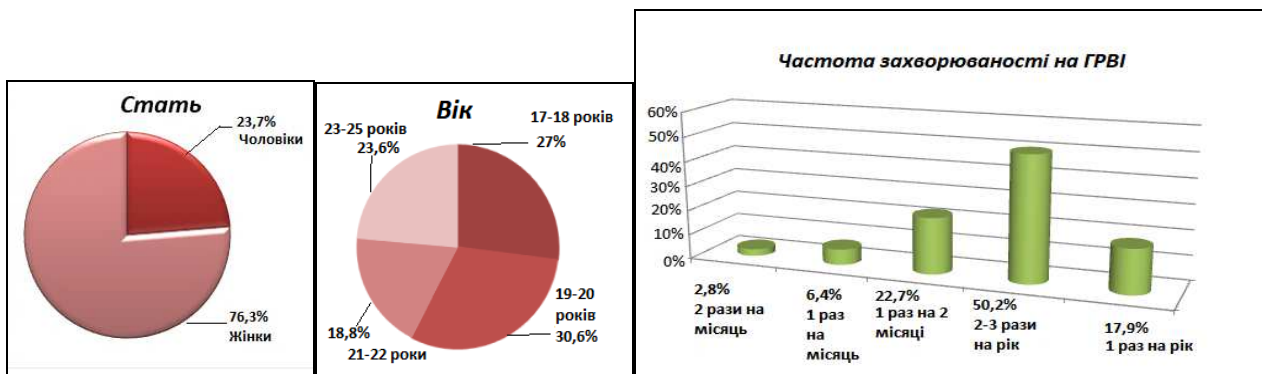
Для будь-якої країни світу проблема профілактики та лікування гострих респіраторних захворювань є поширеною та актуальною. За даними МОЗ щорічно інфекційними хворобами хворіють 40 млн людей, 90% із них займають саме гострі респіраторно-вірусні інфекції (ГРВІ) [1]. Тож кожному громадянину важливо знати, як попередити розвиток та ефективно лікуватися від ураження організму вірусом, зокрема грипу, для своєчасного попередження ускладнень.

Метою дослідження є вивчення стану захворюваності ГРВІ та визначення найпопулярніших методів щодо профілактики та лікування саме серед студентів. Особливу увагу приділено ефективності та безпеки популярних препаратів.

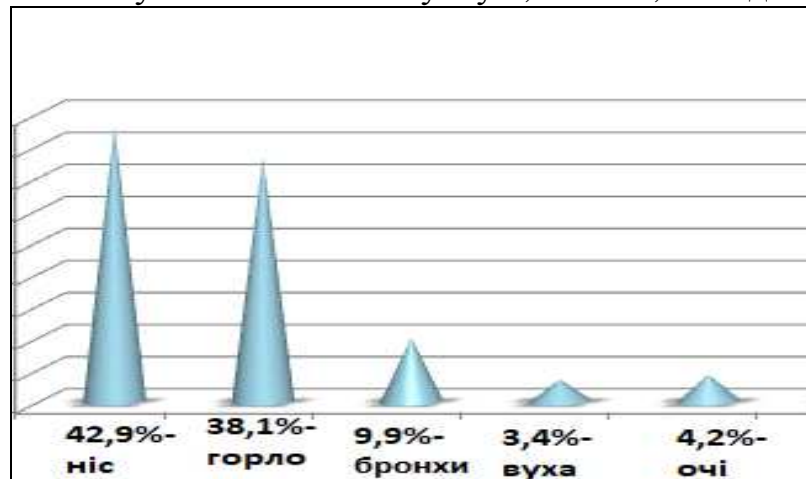
Відомо, що віруси, що викликають ГРВІ, насамперед вражають епітеліальні клітини, які покривають дихальні шляхи від носа і горла - до легень. Цих вірусів існує більш ніж 140 видів, найвідоміший – вірус грипу, але є й інші небезпечні (парагрип, аденовірус, риновірус, реовірус) [2]. Основний шлях передачі при ГРВІ – повітряно-крапельний: при кашлі та чханні з носоглотки викидаються частки слини і мокротиння. Сучасні дослідження підтверджують, що вони здатні поширюватися на відстань до 5 метрів. Нажаль, не кожен носить марлеву пов'язку, й це сприяє розповсюдженню вірусу серед оточення хворого. Збудник також може передаватися через інфікований посуд, грошові купюри, клавіатуру гаджетів, поручні у транспорті, при рукостисканні. Під час ГРВІ лікарі наполягають не чіпати обличчя, використовувати кишенькові антисептики, частіше мити руки. Найчастіші спалахи захворювання спостерігаються саме в осінньо-зимовий період.

Матеріали та методи дослідження. За допомогою Google Forms додатка для управління опитуваннями, який включено в офісний пакет Google Діску й знаходиться у вільному інтернет доступі [3], ми провели опитування для аналізу статі й віку студентів-медиків, як часто вони хворіють на ГРВІ, які органи найчастіше вражаються, найпоширеніші методи профілактики та лікування. Також цікаво було в'яснити, через які джерела інформації студенти дізналися про перевагу того чи іншого препарату.

Результати та їх обговорення. У нашому опитуванні взяли участь понад 200 студентів та інтернів віком від 17 до 25 років. Анкету заповнили 76,3% жінок та 23,7% чоловіків. Їх вік становив: 17-18 років – 27%; 19-20 років – 30,6%; 21-22 роки – 18,8% та 23-25 роки – 23,6%. Близько 2,8% студентів часто недужає на ГРВІ – 2 рази на місяць; 1 раз на місяць – 6,4%; 1 раз на 2 місяці – 22,7%; 2-3 рази на рік на рік – 50,2%; та всього 1 раз на рік – 17,9%:



Як основні клінічні прояви, у 42,9% опитуваних були відзначені закладеність та виділення з носу; у 38,1% спостерігалися біль у горлі та почервоніння слизової оболонки глотки; на сухий та вологий кашель скаржилися 9,9% студентів; й навіть ознаки отиту та кон'юнктивіту – у 3,4% та 4,2% відповідно:



Також ми дізналися, як саме студенти захищають себе від вірусу. 10,1% надає перевагу народним засобам лікування; 39,4% – лікарським препаратами+народним засобам; 45,5% – лікарським препаратам, а 5% опитуваних – взагалі не проводять профілактичні заходи.

Звичайно, дослідження не було б таким цікавим, якби ми не з'ясували які саме препарати/народні засоби користуються попитом у студентів та який вплив вони здійснюють на організм.

Оцінюючи голоси на рахунок лікарських препаратів, 31,2% опитуваних обирають противірусні засоби для системного лікування (Амізон, Мефенамінова кислота, Протефлазид, Гропринозин), що стабілізують клітинні і лізосомальні мембрани, гальмують дегрануляцію базофілів, виявляють антиоксидантну дію, нормалізують рівень простагландинів, циклічних нуклеотидів та енергетичного обміну в осередку запалення, а також ослаблюють судинні реакції [4].

27% обирають традиційні анальгетики та антипіретики (Парацетамол, Вікс Актив, Колдрекс, Терафлю, Фервекс). Ці препарати, пригнічуючи синтез простагландинів, послаблюють запальну реакцію, але повністю не усувають її, тому що не впливають на синтез інших медіаторів запалення. Вони гальмують вироблення макроергів (АТФ) і енергії, яка може підтримувати запалення, упо-

вільнюють синтез медіаторів запалення (простагландини, брадикініни), проявляють цитостатичну дію, уповільнюють проліферативну фазу запалення.

16,3% респондентів обрали антисептичні засоби (Септолете Тотал, Ора-септ, Стрепсілс, Декатилен, Хлорофіліпт). Механізми протимікробної дії більшості антисептиків обумовлені денатурацією білка цитоплазми мікроорганізмів, порушенням проникності плазматичних мембран, гальмуванням активності ферментів, що зрештою призводить до порушення основних метаболічних процесів мікроорганізму. Їх доцільно використовувати для попередження ускладнень бактеріального походження [4].

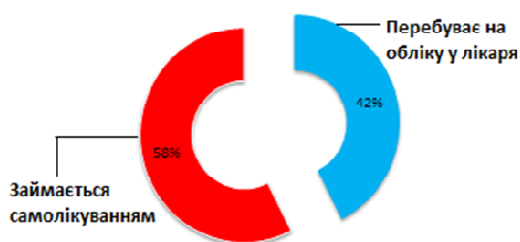
Імуномодулятори (Бета Імун, Аміксин) обрали 15%. При прониканні мікроорганізму в макроорганізм першою клітиною, яка вступає в боротьбу з ним, є тканинний макрофаг. Він поглинає і перетравлює мікроби, передає їх антигенні пептиди Т- і В-клітинам, ініціюючи таким чином розвиток клітинної і гуморальної відповіді. При цьому макрофаг виділяє цитокіни, які активізують фактори неспецифічної резистентності (нейтрофіли, моноцити/макрофаги, НК-клітини) і діють на Т- та В-лімфоцити, сприяють розвитку специфічного імунітету [4].

10,5% респондентів використовують протинабрякові препарати (Піносол, Носоль, Риназолін, Нафтизін). Антиконгестанти чинять симпатоміметичну та судинозвужувальну дію, усуваючи набряк слизової оболонки носа. Звужують судини у місці нанесення, зменшують набряк слизової оболонки носа та верхніх дихальних шляхів, зменшують виділення з носа, відновлюють носове дихання.

Серед превентивних засобів найпопулярнішими виявились: чай з малиною чи імбиром (33,1%), полоскання для горла (сода+йод; календула, ромашка) – 22,5%; 31% використовують лимон та мед, часник – 2%; інгаляції парами картоплі та розпарювати ноги з сухим порошком гірчиці обрали 11,4% студентів:



Важливим фактом є інформація щодо правильно підібраних лікарських засобів. З отриманих результатів опитування стало відомо, що 42% студентів виконують призначення лікаря, у той час коли 58% із них займається самолікуванням:



Якщо профілактичні заходи були несвоєчасно виконані, вірус починає вражати організм і це призводить до появи перших симптомів захворювання. Цікаво було дізнатися, які саме препарати допомагають нашим студентам боротися з цим. Виявилось, що лікування за допомогою саме лікарських засобів проводять 49,8% опитуваних; 40,9% комбінують лікарські засоби з народними; а 9,3% опитуваних надають перевагу виключно народним методам.

Медикаментозні методи протівірусної боротьби розподілилися наступним чином:

- 3,6% застосовують протівірусний засіб Новірин. Цей препарат виявився найбільш популярним, бо має широкий спектр застосування. Проявляє активність щодо парагрипу, грипу, гострих респіраторних вірусних інфекцій, аденовірусу та вірусу простого герпесу, інфекції дихальних шляхів. Має зручну лікарську форму (таблетки), дозволяється дітям з 1 року, як правило, добре переноситься навіть при довготривалому застосуванні. Ціна є доступною для пересічного громадянина [4].

- 21,1% студентів обирають симптоматичні анальгетики-антипіретики (Комбігріп, Фармацитрон, Панадол, Хелпекс, Флюколд, Аміцитрон).

- 34,3% вживають муколітичні засоби (АЦЦ, Гербіон сироп плюща, Пертусин, Пектолван плющ, Мукалтин, Лазолван, Синупрет, Аскорил), які стимулюють утворення сурфактанту. Легеневий сурфактант вистилає у вигляді тонкої плівки внутрішню поверхню легенів, він забезпечує стабільність альвеолярних клітин у процесі дихання, захищає їх від несприятливих чинників, сприяє регулюванню реологічних властивостей бронхолегеневого секрету, покращує його “ковзання” по епітелію та полегшує виділення харкотиння з дихальних шляхів.

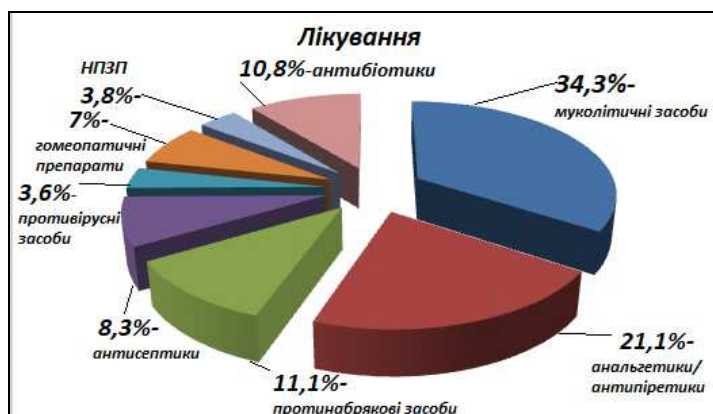
- 11,1% обирають протинабрякові засоби для лікування порожнини носа (Фармазолін, Авамакс, Називін).

- 8,3% використовують місцеві антисептики (Ангілекс, Анзибел).

- До цього списку додаються 7%-гомеопатичний препарат (Цинабсин), дія якого ґрунтується на мобілізації власних механізмів адаптації.

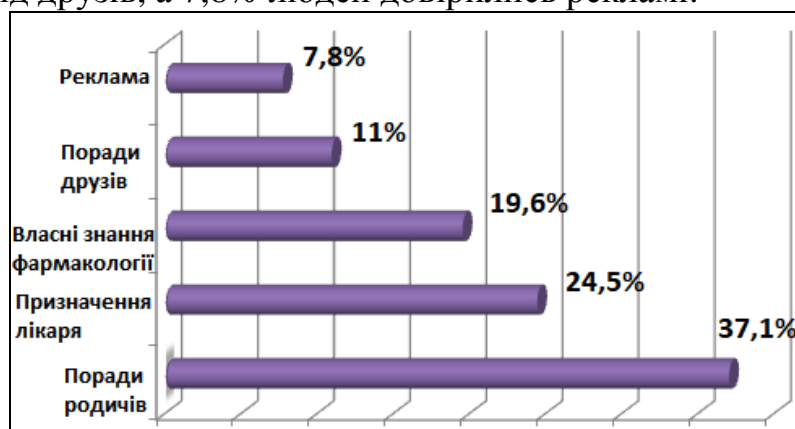
- 3,8% обрали нестероїдний протизапальний засіб Зіпелор, що пригнічує активність ЦОГ (ключового ферменту метаболізму арахідонової кислоти), і як наслідок, знижує синтез простагландинів [4].

- активне застосування прийшлося на корінь солодки, грудний збір №1, №2.



Нажаль, 10,8% опитуваних студентів без обстеження та консультації лікаря самостійно відразу обрали антибіотики (Амоксицилін, Зіннат, Цефтріаксон), які використовуються для запобігання та лікування запальних процесів, що викликаються бактеріальною мікрофлорою, а не вірусним ураженням організму!

Також нам було цікавим в'яснити, як студенти дізналися про обраний медичний препарат. Виявилось, що порадами родичів користується найбільший відсоток студентів – 37,1%. На численність цього показника вплинули і спадкові хвороби, і лікарські засоби, ефективність яких перевірила на собі їхня власна родина. Призначень лікаря дотримується лише 24,5%. Цікаво, що власні знання студентів-медиків з курсу фармакології допомагають лише 19,6%. 11% дізналися про препарат від друзів, а 7,8% людей довірилися рекламі:



Висновки

Серед студентів-медиків поширено самолікування ГРВІ, не завжди враховується протівірусна специфіка лікарських препаратів та правила їхнього застосування.

Література

1. МОЗ України. Офіційний сайт. Як не заразитися грипом: 5 простих правил [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://moz.gov.ua/article/health/jak-ne-zarazitisja-gripom->
2. Доктор Комаровский. Острые респираторные вирусные инфекции (ОРВИ) [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://www.komarovskiy.net/knigi/ostrye-respiratornye-virusnye-infekcii-orvi.html>
3. Google Forms додатка для управління опитуваннями [Електронний ресурс]- Режим доступу до ресурсу: https://docs.google.com/forms/d/1WrwtdZgZX_KNQBZnqJSjCBnRvBM6JSLvnhRwTKaoYY/edit
4. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск десятий [Електронний ресурс] / ДП «Державний експертний центр МОЗ України»; ред. Аряєв М.Л., Баранько О.В., Бебешко В.Г. [та ін.] – Київ, 2018. – 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM): кольор.; 12 см. Розділ 17.5. Протівірусні засоби. Підрозділ 17.5.1. Засоби, що застосовуються для профілактики та лікування грипу. Розділ 18.1. Імуномодулятори. Розділ 16.2. Лікарські засоби, що застосовуються при захворюваннях носа та навколоносових синусів. Розділ 16.3.1. Антисептичні засоби.

Наукове видання

Серія «Наука»

**ЛІКИ – ЛЮДИНІ.
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФАРМАКОТЕРАПІЇ
І ПРИЗНАЧЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ**

Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції

У двох томах

Том 1

14-15 березня 2019 року
м. Харків

Формат 60 x 84/16. Ум. друк. арк. 15,75.

Національний фармацевтичний університет
вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серії ДК № 3420 від 11.03.2009.